

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 7200 K.
Félévre 3600 K. Negyedévre 1800 K.
Egyes szám ára — — 200 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 41. szám.

Vasárnap, október 14.

Vissza a kereszténységhez!

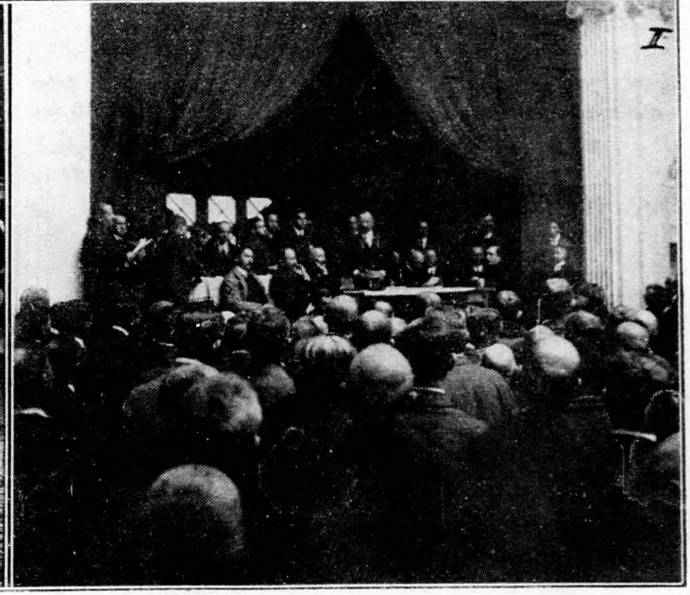
— Ezeknek most jut eszébe a kereszténységhez való visszatérés, mikor négy év óta mást sem hallunk gyűléseken, ujságokban és vacsorákon, mint kereszténységet?! — gondolja magában a mi olvasónk, mikor ezt a címet olvassa: «Vissza a kereszténységhez!»

És mégis úgy van, hogy nagyon időszerűvé vált ez a kérdés, mert a kereszténységtől nagyon eltértünk s a keresztény jelszót többször zavarok keltésére és önző célokra akarják felhasználni, melyektől a kereszténység a legtávolabb van.

Ilyen körülmények közt lelki gyönyörűséggel hallgattuk végig a magyar katolikusok tizenötödik nagygyűlését, amely a hívő kereszténységet, a külszínes kereszténységgel szemben a tartalmas

kereszténységet hirdette. Nem láttuk ezen a gyűlésen a fegyelemlazítás és tekintélyrombolás tünetét, sem a cirkuszi handabandázást, mely zsidó barátaival dicsekszik, de ugyanakkor másokat zsidóz le, hanem a mélységes hitet és a vallási meggyőződés hatalmas erkölcsi erejét. A katolikus nagygyűlés azon az állásponton van, hogy keresztény restaurációt teremteni, visszatérni az ezeréves hagyományokhoz lehet és kell is, de az országot kereszténnyé csak úgy tesszük, ha magukat az embereket hódítjuk vissza a kereszténységnek.

Mi csak egy kereszténységet ismerünk, a lelki kereszténységet, melynek soha ki nem alvó tüze a mélységes hit. Keresztény világtelfogásról beszélnek, de tudni kell, hogy azt diadalra vinni másként nem lehet, csak a hitélet kimélyítésével.

Képek a kaposvári gazdanapról.

I. kép. (balról-jobbra) Schandl Károly államtitkár, Hoyos Miksa gróf, Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter, Mayer János, Somogy megye főispánja és alispánja a nagygyűlés színhelyére mennek. — II. kép. A gazdaggyűlés.

Ha a hitre, mint fundamentumra építjük a keresztény restauráció művét, akkor jöhet a spekuláció, rombolás, anyagelvőség még oly viharos ostroma, nem fogja elsöpörni a mi keresztény hazánkat!

A bolsevizmus hullámain a falusi és tanyai nép ellentállása törte meg, de ezt az ellentállást a vallásos hit szülte és táplálta, mert a falu népe tűzhelyénél is elszántabban védte hitét és templomát, melyet a forradalom el akart rabolni tőle. A nemzeti állam, hogy fennmaradt, legtöbbet köszönhet ennek a hívő falusi és tanyai népnek s ezen keresztül a keresztény hitnek.

A vallásos hitélet arzenálja a — templom, terjesztője a lelkipásztor. Ha azt akarjuk, hogy a hitélet mélyen gyökerezék és új lendületet nyerjen, vissza kell vezetni népünket a templomba, vissza az igazi kereszténységhez.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a katolikusok nagygyűlése ebben a munkában nem lát ellenséget a többi keresztény egyházakban, sőt olyan törekvést hirdet ezzel, mely a testvér keresztény egyházaknak is előnyére válik: a hitélet mélyítését! Fogjanak hát össze a keresztény egyházak lelkipásztorai s az igazi keresztény hívők, hogy a piaci «keresztények», akik nyilván alig látják a templom belsejét, el ne homályosítsák a kereszténység fogalmát. Fogjanak össze, hogy a külszínes kereszténység helyét mindenütt a lelkileg kimunkált, tartalmas kereszténység váltsa fel.

Budapest, október 13.

Az általános titkos csődje. A napokban Németországban is életbelépett a diktatura. A birodalmi gyűlés nagy többséggel fölhatalmazta az ötagú kormányt, hogy parlament nélkül kormányozzon. Olaszországban Mussolini kapott ilyen fölhatalmazást, Bulgáriában Cankow tolta félre a parlamentet, Spanyolországban pedig Rivera kormányoz parlamentti ellenőrzés nélkül. Sokan ezekből a jelenségekből arra következtetnek, hogy a parlamentáris alkotmány lejárt magát. Ha azonban jobban mélyére nézünk a dolognak, azt látjuk, hogy nem a népképviselői rendszer jutott csödbe, hanem az általános titkos választói jog. Az általános titkos alapján részeg demagógok, akiknek feje kong az ürességtől, könnyebben megválaszthatók, mint a legokosabb emberek, akikre az országnak szüksége van. Persze, hogy az ilyen népképviselőkkel aztán nem tud dolgozni egy kormány sem.

*

Egy kis tévedés. Egyes politikusok jóindulatból, vagy esetleg kormánybukató szándékból, ami Magyarországon mindig népszerű — a jó termés láttára a külföldi kölcsön helyett belföldi kölcsönjegyzést követelnek, sőt azt is hirdetik, hogy a felállítandó jegybankhoz ne pesti urak, hanem a gazdák adják a pénzt. Ezt nevezik agrárpolitikának. Hát bocsánatot kérünk, mi ebből nem kérünk. A hadikölcsönjegyzések után próbálják csak meg a jó urak falura

menni kölcsönt követelni. Aztán a jegybankhoz is a gazdák adják a pénzt?! Hiszen a jegybank a külföldi jegybankokkal ha fõnn akarja tartani a kapcsolatot, az ipart és kereskedelmet sem utasíthatja el hitelígyényeivel. Már most hogy jönnek a gazdák ahhoz, hogy pénzüket beadják a jegybanknak, hogy abból a zsidó bankok, kereskedők és gyárosok kapjanak kölcsönöket?! Pardon, ez csak nem fájvédelem!

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Bethlen István gróf miniszterelnök egyheti tartózkodás után Radványból visszaérkezett Budapestre és átvette hivatalának a vezetését Vass József népjóléti minisztertől, aki távolléte idején helyettesítette. Daruváry Géza külügyminiszter, aki Genfből még a miniszterelnökkel együtt utazott el, de magánügyeinek az elintézésére Bécsben maradt, már szintén hazaérkezett és elfoglalta helyét a külügyminiszteriumban.

A kisgazdapárt vezetősége október 11-ére értekezletet hívott egybe és ezen

megkezdtek a földreformnovella javaslatának a tárgyalását.

A kisgazdapárt párhuzamos üléseken, délelőtt és délután tárgyalja a javaslatot és azt óhajtja, hogy amikor a nemzetgyűlés október 15-én egyhónapos szünete után újból ülést tart, a kisgazdapárt már befejezze a földreformnovella tárgyalását.

A kormánynak az a terve, hogy a nemzetgyűlés október 15-én ne folytassa tanácskozásait, hanem több hétre napolja el ülésezését és újabb szünetet kapjon. Szünet közben a Ház bizottságai megkezdik a földreformnovella tárgyalását és november folyamán, a nemzetgyűlés őszi ülészakájában napirendjére tűzheti a földreformnovellát. Az ország közvéleménye meggyőződhetik, hogy a kormány mindent elkövet a földreformnovella érdekében és legfontosabb feladatának tekinti, hogy ezt a javaslatot minél előbb törvényerőre emelje.

Bethlen István gróf miniszterelnök október 14-én, vasárnap résztvesz a Jásznagykunszolnokmegyei Kisgazdapárt nemzetgyűlésén és beszédjében nyilatkozik az összes időszerű politikai kérdésekről. A miniszterelnök visszatérése óta külföldről Szolnokon szerepel első ízben a nyilvánosság előtt.

*

A somorjai választókerületben Németh Vince nemzetgyűlési képviselő elhúnytával megüresedett mandátumért számos jelölt indult a választási küzdelembe. A belügyminiszter a választás napját október 16-ára tűzte ki.

Az angol azt mondja: Az idő pénz. Ehelyett ezt kell mondani: Az idő föbb, mint a pénz. A pénz pótolható, de az elfecsérelt idő örökre elveszett.

A jó gazda nemcsak a pénzzel, de egészségével és idejével is tud gazdálkodni.

Széchenyi.

MEZŐGAZDASÁG

A mesterséges trágyák kereskedelmének üzleti szokványai.

Irtá: Windisch Rikárd dr. gazdasági akadémiai tanár.

A kereskedelemben szereplő trágyaféléket a mű, a mesterséges, vagy a kereskedelmi jelzővel különböztetjük meg a gazdaságban előállítottaktól, istálló-, keverék (komposzt) trágya. A műtrágyák mindannyian egyvalóú trágyák. A talaj fizikai állapotát nem javítják. Néha meg is rontják. Azonkívül rendszeren csak egy növényi táplálóanyagot tartalmaznak és juttatnak a növényeknek. Még pedig vagy nitrogént, vagy káli, vagy foszforsavat. Ezért így is osztályozzák őket: nitrogén-, káli-, foszforsavtrágyák. Aszerint, amint a megnevezett növényi táplálóanyagok egyikét vagy másikat tartalmaznak.

Eme táplálóanyagokat az illető trágyafélék *hatóanyagának* mondjuk.

A kénsavas ammoniák *hatóanyaga az ammoniáknitrogén* (H_3N), a csilislétrum-é a *nitrát-nitrogén* (HNO_3), a szuperfoszfát-é a vízben oldható foszforsav (P_2O_5) és így tovább.

Az összes műtrágyák nálunk — Magyarország — a törvény (1895. évi 46. t.-c.) védelme alatt állanak. Mindezek csak bizonyos kikötések és feltételek mellett hozhatók forgalomba. (A törvény végrehajtási rendelete az 1896. évi 38.286. számú F. M. rendelet.)

A műtrágyák hamisítása tilos. De ilyeneket forgalomba hozni sem szabad.

Minden zsákot, amelyben műtrágyát árusítanak, illetve szállítanak, le nem törülhető felirással kell ellátni. Még pedig a zsákban lévő trágya nevét és az ebben lévő növényi táplálóanyag — *hatóanyag* — százalékos mennyiségét kell a felirattal feltüntetni. A zsákok a gyár vagy a szállító ólompecsétjével legyenek lezárva. Minden zsák lehetőleg 50, 75, 100 kg. műtrágyát tartalmazzon.

A csontlisztek néven árusított műtrágyák csak csontokból készültek lehetnek. Ezeknél fel kell tüntetni az árú minőségét is (nyers-, zsírtalanított-, párolt csontliszt).

A szarított marha- és sertés-trágyát, a vér- és a szarulisztet, valamint más nitrogéntartalmú trágyaféléket *nevökkel és százalékos nitrogéntartalmukkal* kell megjelölni.

A gyáros, illetve az eladó *teljes felelősséggel tartozik a tekintetben*, hogy az általa eladott műtrágya a feltüntetett *százalékos hatóanyagmennyiséget és minőséget tartalmazza*, felel a szerves nitrogén minőségéért és a trágya eredetéért. Sőt azért is, hogy a szállított trágya káros — ártalmas — alkotórészeketől mentes.

Ha tehát a gyáros nekem «csontliszt szuperfoszfát 19%» jelzésű műtrágyát számláz és szállít és ugyanez a zsákok felirata is, az árúnak tényleg csontlisztből készült, 19% vízben oldható foszforsavtartalmu szuperfoszfátnak kell lennie. Ha nem az, az eladó, szállító, felelősségre vonható.

A növényekre, és általában a mezőgazdaságra nézve káros hatású alkotórészeket tartalmazó trágyaféléket forgalomba hozni nem szabad.

A műtrágyakereskedelemben kereskedelmi szokás az, hogy a hatóalkotórészeknek kilogrammonkénti piaci árát veszik alapul a trágya értékének kiszámításánál.

Ez az ú. n. kilópercent ár. Nem azt mondják, hogy egy-egy métermázsa szuperfoszfát, csilislétrum, kénsavas ammoniák, guánó szuperfoszfát stb. ára ennyi meg ennyi. Hanem azt, hogy *egy-egy kg.* vízben oldható foszforsav, (P_2O_5) illetve salétromnitrogén, ammoniáknitrogén ára ennyi meg ennyi. *Ahány kg.* található a felemlített növényi táplálóanyagokból a kérdéses műtrágya *egyszáz kg.-jában*, annyszor vesszük az egységárat, hogy egy métermázsa műtrágya piaci árát megkaphassuk.

Ha például egy kg. salétromnitrogén ára 500 korona, akkor egy métermázsa csilislétrum ára 8000 korona lesz,

miután a megfelelő minőségű csilislétrumnak 100 kg.-ja 16 kg. — % — salétromnitrogént tartalmaz.

Aki műtrágyákat vásárol úgy jár el, hogy a vasuti állomásra érkező műtrágyából *két nem érdekelt tanu* jelenlétében jó és helyes átlagmintát vesz. Egyidejűleg pontos mintavételi jegyzőkönyvet is készítenek. A vett *jó átlag-mintából* $\frac{1}{4}$ kg.-nyi mennyiséget *száraz, tiszta, szélesszáju* üvegre öntünk, s ezt lekötjük, majd lepecsételjük. Az üvegre címkét ragasztunk, erre felírjuk a lerakó állomás nevét, a vasuti kocsi számát, a műtrágya nevét, a készlet — árú — mennyiségét, amelyből a minta vétetett, a gyáros által szavatolt beltartalmat, a mintavétel napját és a két tanu aláírását. Igy: MÁV Keszthely, 87.522. sz. kocsi. Szuperfoszfát 137,000 kg. 18% vízben oldható foszforsav. 1923. évi október hó 8-án. Bors Mihály és Keresztes János s. k.

E mintát a mintavételi jegyzőkönyv kíséretében jól becsomagolva, elküldjük valamelyik állami vegyvizsgáló állomáshoz (Budapest, Győr, Magyaróvár, Keszthely, Debrecen, Székesfehérvár, Miskolc, Kecskemét, Sopron, Szentes, Szeged), az elemzési díj kíséretében és megkérjük a hatóanyag százalékos mennyiségének megállapítására.

Rendszerint minden vasuti kocsirakományból veszünk egy-egy mintát. Több minta egyszerre való beküldésével pedig az egyes mintaüvegeket még folyószámmal is ellátjuk.

A gyáros által közölt, illetve számlázott hatóanyag százalékos mennyiségének és a vizsgálóállomás által megállapítottak majdnem egyezni kell. Az említett törvény végrehajtási rendelete részletesen felsorolja, hogy mekkora lehet az eltérés az egyes növényi táplálóanyagok százalékos mennyisége között. Ha a különbség nem nagyobb a megengedettnél, a dolog rendben van s kifizetjük a számlát. Ellenkező esetben értesítjük a szállítót, a gyárat.

Az előzőekben ismertetett eljárás csak az esetben ajánlható, ha egyszerre száz — vagy ennél is több métermázsa műtrágyát veszünk. Ez esetben a vizsgálati költségek *nagyobb mennyiségű trágyára oszlanak el* s ezért számba sem jönnek.

Aki csak kevés műtrágyát hozat, szintén így járhat el ugyan, de az eljárás költséges, mert ugyanaz az eljárási és vizsgálati — elemzési — költség az utóbbi esetben néhány métermázsa oszlik el, az előbbi esetben pedig legalább százfelé oszlik.

Epen ezért a kisebb fogyasztók, a kisgazdák jól teszik, ha sokan összeállanak s egyszerre, együttesen hozatják meg műtrágya szükségletüket.

Vagy pedig ilyeneket gazdasági egyesület, gazdakör, Hangyaüzlet, szövötközlet útján szereznék be, amely intézmények a műtrágyafélék beszerzésénél már gondoskodnak megfelelő minőségűek megrendeléséről és megóvják ügyfeleiket mindennemű károsodástól.

Ismeretlen cégektől, ugyanilyen eladóktól, ügynököktől, nyílt üzlettel nem bíról egyénektől nem tanácsos műtrágyát vásárolni. Ugyiszintén nem ajánlható ismeretlen nevű műtrágyaféléknek a beszerzése sem. Ha ilyeneket kínálnak, hirdetnek, ajánlanak; előzetesen ajánlatos a megfelelő állami szakintézetek valamelyikéhez tanácsért fordulni. Trágyázási kérdésekben úgy az Országos Növénytermesztési Kísérleti Állomás (Magyaróvár), valamint a felsorolt vegyvizsgáló állomások szívesen adnak díjtalanul tanácsot és felvilágosítást az illető kérés gazdáknak. Minden megkereséskor mellékeljük válaszbélyeget.

Nem érdemes öreg baromfit tartani!

Irtá: Anghi Csaba Geyza.

Ma, amikor a tojás ára oly magas, nem lényegtelen a gazdának, hogy tyúkjaitól mennyi tojást nyerhet. Bár a tojóképesség a tyúkoknál fajta, sőt egyedenként változó, mégis ügyes beavatkozással a gazda — mintegy tágabb értelemben véve — «szabályozni» is tudhatja tyúkjai tojás-hozamát, a tojások nagyságát. Azok az eszközök, melyeket a gazda a maga céljaira előnyösen tud felhasználni a tojás-hozam szabályozásánál, a *takarmányozás és kiselejtés*.

Hazai fésűs kosok.

Az egyik franciaországi főiskola tanára végzett idevágó kísérleteket és úgy találta, hogy a tyúkokat csak két éves korukig érdemes tartani, mert azonfelül a tojáshozam csökken. Epen úgy vagyunk tehát ezzel is, mint az öreg tehénnel: az is kevesebb tejet ad a javakorabelinél, melynek szervezete, magától értetődől, nagyobb munkabírásra, nagyobb tejtermelésre képes.

Ez a francia tanár úgy észlelte, hogy tyúkjai az első évben átlagban 115-öt, a másodikban 80-at, a harmadik évben már csak 57-et tojtak. Azonban azt is tapasztalta, hogy a fokozott takarmányozás hatására a második évben tyúkjai (szintén átlagban) adnak ugyan 100 tojást, de a következő évben még 57-nél is kevesebb egy tyúk átlagos tojáshozama. Ebből nyilvánvaló, hogy a jó takarmányozás hatására a tojáshozam az első két évben még elég magas, azonban ezután már nem érdemes tartani a tyúkot. A két éven felülieket tehát kiselejtezte.

Nem kell azonban azt hinni, hogy ha minden következő évben emeljük a takarmány mennyiségét, azzal egyforma tojáshozamokat érünk el, mert míg egyrészt az az állat sem tud a végtelenségig enni, másrészt szervezete sem volna képes az első két évi szép eredményhez hasonló felmutatni.

A tojás mennyisége és nagysága között fordított arány van. Minél több tojást tojik egy tyúk, tojásai annál kisebbek. Pl. a jól tojó kopasznyakú tojásai kisebbek, mint a kevesebbet tojó plimuthéi.

Ha azonban a tyúkot nem részesítjük rendszeres takarmányozásban, hanem csak a hulladékokból él, tojástermelése három-négy évig is egyenletesebb lesz, azonban nem áll az, hogy így jövedelmezőbb lesz a baromfitartás, mert ha az a baromfi csak két évig is, de sok tojást adott, sokkal jobban kifizeti magát, mint az, amelyik több éven keresztül kevés tojást termelt.

Mindezekből tehát láthatjuk, hogy a baromfitartás úgy a legjövedelmezőbb, ha csak két évig tartjuk, de jól takarmányozzuk az állatot s azután kiselejtezzük.

A trappistasajt készítése módja. E sajtot a Banjaluka melletti trappistakolostorban kezdték készíteni. *Nyersanyag:* a trappisták juhtejéből készítették, de ma már leginkább tehéntejéből készül. *Alak:* malomkő, átmérője 16 cm, magassága 5-6 cm. *Beoflási hő:* 32-33° C. *Alvadási időtartam:* 35 perc. *Elapítás:* borsószem nagyságú szemcsékké. *Utómelegítés:* 36-38° C-ig. Keverés folyik, míg a szemcsék a kellő szilárdságot elérik. Ekkor átlukogatott bádogformákba merik — miután ezeket sajtruhával kibélelték. *Préselési idő:* 20-22 óra. Ezalatt 5-6-szor forgatják s a súlyt 4-5 kg-ról 8 kg-ra fokozzák. *Sózás:* hintés által történik. *Kész:* 8-12 hét alatt. *Hozam:* 100 liter tejből 10 kilogramm érett sajt.

Milyen tóban lehet pontyot tenyészteni? Sokszor lehet látni olyan kisebb, állandóan vízzel borított területeket, melyek a békáknak, vízi madaraknak szolgálnak tanyául s melyeket sás, káka borít. Ezeket a tavakat pontytenyésztésre nagyon jól fel lehet használni, ha vízzel könnyen lehet elárasztani s a vizet könnyen le lehet eresztani róluk. A ponty általában az egy méter mélységű vizet szereti, ezért jó, ha a tó esése 300 m.-en 1 méter; akár sokkal nagyobb az esés, akár sokkal kisebb, kevés lesz az olyan terület, amelyik egy méter mélyen van elborítva. Minthogy a pontynak a kissé melegebb vízben van a legjobb étvágya s természetesen, ha jó étvágya van, jól eszik s jól fejlődik is, kívánatos, hogy a tó ne legyen beárnyékolva. Ezért a sást, kákát, ha sok van belőlük, firtani kell. Azonban kevés növényzetre mégis van szükség, mert ezek a halak lélegzéséhez szükséges és a levegő egyik gázműtő alkotórészét, az oxigén egy részét szolgáltatják a halaknak. Legjobb, ha ezt a növényzetet a fodros harmatkása és pántlikánus alkotja, mert ezek nem csak oxigént termelnek, de táplálékul is szolgálnak.

A tengerimoly irtásának legbiztosabb módja. Ha a kukoricában a tengerimoly garázdálkodott, a tengeritorzsákat nem szabad a tarlón hagyni, vagy a tábla szélére kihordani, hanem a tál folyamán okvetlenül el kell égetni, mert a tengerimoly álcája ide vonul le telelni s ha el nem égetik, a báb tavaszszal kikél s újra sújtja kártételével a tengerit.

A repce szalmájának felhasználása. A repceszalma erdősegeny vidék népének azelőtt fontos tüzelőszere volt. Különösen a cséplőgépek, téglakemencék fűtésére kiterjedten használták. Újabban az alomhiány sok gazdát arra késztet, hogy a gabonaszalmák mellett a repceszalmát is felhasználja erre a célra. Ideális alomnak ugyan nem mondható, mert hiszen nedvszívóképessége mérsékelt, de különösen azért nem, mert kemény s így nem nyujt puha fekhelyet az állatnak. Epen ezért legcélszerűbb lesz a trágyatelep fenekére vagy a kifutók aljába helyezni a repceszalmát. Ott a lecsurgó trágyalevet felszívja, itt pedig a kifutókban ide-oda járkáló állatok letaposják, pozdorjává zúzzák, amikor is jó alom válhatik belőle. Napi alomnak az istállóban csak úgy alkalmazható, ha szétterített rétege fölé még gabonaszalmát hintünk. Ha birkánk van, akkor a repceszalmát almozás előtt okvetlenül dobáljuk a juhok elé. Ők finom ajkaikkal a levelek és becők finomabb részeit kiválogatják és elfogyasztják, míg a visszahagyott részt leggazdaságosabban az említett módokon, a trágyakészítés körül értékesül.

Izletes téltakarmány kukoricaszárból. Törés után a kukoricakorót szét kell vágatni s vagy verembe rakni, vagy bezsomabolyázni, mint a csalamádét. Ezt azonban, minthogy a kukoricaszár ilyenkor már ki van száradva, öntözni kell, mert nehezen melegedik fel; azután jól meg kell taposztatni s földdel beborítani. Sokkal jobb ez az eljárás, mint esetleg kévékbe, asztagokba rakás, mert így könnyen megpenészedik, míg a bevermelt tengeriszár biztosan kellemes, savanykás ízű takarmányt szolgáltat.

— OLVASÓINKHOZ! —

A „Vasárnap“ nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célkért, a magyarság jobb jövődjéért, boldogulásáért küzd. Epen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg s a szórakoztató, mulató cikkekén kívül igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkekét közöl.

Aki tehát szívén viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparos-társadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kellemessé, hanem tanulságossá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „Vasárnap“-ra.

A „Vasárnap“ a legolcsóbb hetilap.

A „Vasárnap“ legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	1800 K
féléve	3600 K
egész évre	7200 K

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése 1923 október 15-én lejárt, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadós álljon be.

Mutatványszámot ingyen küld a

„Vasárnap“ kiadóhivatala
Budapest, VI., ker., Ó-utca 10. sz.ám.

TANÁCSADÓ

Kérdés. *Külföldre, lehetőleg Amerikába, szeretnék menni. Hűszéves vagyok, katona még nem voltam. Milyen módon juthatnék ki? (H. J., Izsák.)* — **Felelet.** Valamely külföldi államba való kiutazás esetén először útlevélet kell kérnie az alispántól s arra annak az országnak követségétől vagy konzulátusától, ahová utazni kíván, kell vizumot (láttaozási) szereztetnie. Az Amerikába való kiutazás feltételei sokkal súlyosabbak s az engedélyezés sikere csak akkor remélhető, ha Amerikában közeli rokona él.

Kérdés. *Ingatlan vagyona 9 évig pereskedtünk és a pert mind a három fórumon megnyertem. A felperes ismét új pert kezdett. Megnyeri-e vagy sem? (B. F., 4034. sz. előfizető.)* — **Felelet.** Kérdésében nem jelöli meg, hogy a felperes perújítással élt-e, vagy egy egészen új pert indított. Különben is magának a pernek és a vitatott jognak ismerete nélkül lehetetlen megmondanunk, hogy a pert megnyeri-e a felperes, vagy sem.

Kérdés. *Milyen hosszú egy öl? (2020. sz. előfizető.)* — **Felelet.** Egy magyar öl 1 méter 89 cm., (pontosan: 1896484 méter.)

Kérdés. *1. Fegyvertartási engedélyt hol adnak? 2. Forgópisztolynak mi az ára? (Ny. L.)* — **1. Felelet.** Fegyvertartási engedélyt a rendőrhatalóság ad és ugyanaz ad vásárlási engedélyt is. **2. A gyártmánytól függ az ár.** 60.000 koronáért kapható.

Kérdés. *A csillaggal jelölt kétkoronás papírpénzt hol lehet jobb áron értékesíteni? (I. J., Abádszalók.)* — **Felelet.** A kétkoronás papírpénznek — akár csillagos, akár nem — mai és csak a rájta jelzett értéke van. Papírpénzgyűjtők valóban többet fizetnek egyes darabokért. Olyan kevés azonban a pénzgyűjtők száma, hogy játszi könnyűséggel be tudják szerezni az általuk gyűjteni kívánt pénzt. Arról, hogy bármi más okból többet érjen a jelenlegi magyar papírpénz, természetesen szó sem lehet.

Kérdés. *Napraforgómagomat hol értékesíthetem? (P. F. Domonya.)* — **Felelet.** Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, V. ker., Alkotmány-utca 29., Pantodrog r.-t., VIII. ker., Baros-utca 13., Állami Gyógynövényforgalmi iroda, IX. ker., Lónyay-utca 7.

Kérdés. *Birsalmikört hogyan készíthetek? (R. L. Solt.)* — **Felelet.** Jól megérett birsalmát meghámozzunk és levét kiszajtoljuk. Minden 3 liter léhez 1 liter jó minőségű pálinkát, 1 kg. cukrot, 5 gr. mandulát, 10 gr. fahéjat és 5 gr. szegfűszeget adunk. Az italt két hétig állni hagyjuk, azután megsűrítjük.

Kérdés. *Hol van Hegyessy László százados budapesti lakása? (ifjú V. J. Homokszentgyörgy.)* — **Felelet.** VIII., Bérkocsis-utca 19.

Üzenet a könyvrendelőknek. (L. M. P. Szendrő.) Nyáry: «János a darutollas» c. regénye könyvalakban eddig még nem jelent meg.

A kiadóhivatal üzenetei. (B. M., 2977. sz. előfizető.) Előfizetése szeptember 30-án lejárt. A jelenlegi ár mellett 2877 koronát kell küldenie, hogy előfizetését december 31-ig rendezze. — (Zs. Gy., 2613. sz. előfizető.) A jelenlegi előfizetési ár mellett 1679 koronát kell pótolnia, hogy előfizetését november 30-ig rendezze.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

A borrendelet végrehajtási utasítása megjelent.

A földművelésügyi miniszter, a belügy-, a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszterrel egyetértve, rendeletet adott ki, a m. kir. minisztérium által az 1923. évi szüretelésből származó must és bor előállításának és kezelésének szabályozása tárgyában kibocsátott 6720/923. M. E. sz. rendelet végrehajtása iránt. A rendelet megállapítja a must besűrítésének, besűrített mustnak, szárított szőlőnek, must- és borjavításra, csemegebor készítésre, valamint ipari feldolgozás céljára való felhasználásának módjait és feltételeit, úgyszintén a mustjavítási engedélyek elnyerésére vonatkozó szabályokat. A rendelet szövegét a Budapesti Közlöny október 6-án megjelenő száma közli.

Asszonyok kiállítása Kecskeméten.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének első kiállítását szeptember 29-én nyitotta meg Kecskeméten Tormay Cecil, a MANSz elnöke ünnepélyes keretek között. Az ünnepélyen megjelent Fáy István főispán, Zimay Károly polgármester is, továbbá az egyesületek, hatóságok képviselői. Az ujonnan épült városi múzeum öt termét töltik meg a kiállított tárgyak. Külön kertészeti, háztartási, régi művi, új és népies csoportra osztották fel ezeket a tárgyakat, amelyek a legkiválóbb ízlésről, szorgalomról, tehetségről tesznek tanúságot. A kertészeti csoportban gyümölcsöket és konyhakertészeti terményeket gyűjtöttek egybe. A háztartási csoport a háziasszonyok ízlését dicséri. Az ósrégi tárgyak csoportjában ereklyéket állítottak ki, templomi kegytárgyakat és sok-sok olyan értéket, amelyek a múlt csodásan szép idejét jutalták eszünkbe. A következő teremben a legújabb ízléssel készült tárgyak láthatók. A legszebb kézimunkáktól kezdve minden található itt, ami a nők kezűgyességéről tesz tanúságot. A népies csoportban a háziszövétesek láthatók.

Az erdészeti vizsga díja.

A földművelésügyi miniszter az erdészeti államvizsga alkalmával fizetendő vizsgálati díjat 5000 koronában állapította meg.

Bandika, két éves ártány,

melyet a kaposvári kiállításon első díjjal tüntettek ki.

A kényszerfogat-kirendelések sok panaszra adnak okot.

A gazdatársadalom körében mind sűrűbben hangzanak el a panaszok a közmunkákhoz való kényszerfogat kirendelések miatt. Ha a kirendelés alkalmatlan időben jön s a gazdák nem tudnak kötelességüknek eleget tenni, a hatóságok mindjárt karhatalom igénybevételével kényszerítik a gazdákat a fuvarozásra. Különösen Makón fordultak elő olyan esetek, amelyeket méltán sérelmeznek a fogattulajdonosok. A hatóságoknak több körülménnyel kell ezt az ügyet kezelni s méltányolniuk kell a gazdák érdekeit is. Meg lehet oldani a kérdést úgy, hogy abból semmiféle különösebb hátrány ne származzék se a fogattulajdonosokra, sem pedig a városokra nézve. **A gazdák nem akarják magukat kivonni kötelezettségük alól, miért ne tehetnék meg tehát a hatóságok, hogy a fuvarok beosztásánál figyelemmel legyenek a gazdák kívánásaira is.**

Dánia vaj- és sajt kivitele.

Dánia vajkivitele ez évi augusztus 18-tól augusztus 24-ig, a hivatalos kimutatás szerint, összesen 2,336.000 kilogrammra emelkedett. Ebből 176.400 kilogramm Németországba, 1,969.700 kilogramm Angliába, 80.000 kilogramm Norvégiába és Svédországba, 2300 Belgiumba, 2500 Franciaországba, 57.000 Spanyolországba, 25.400 az Amerikai Egyesült Államokba, 22.000 kilogramm egyéb Európán kívüli országokba szállított ki. Sajtból augusztus első felében Dánia 116.400 kilogrammot vitt ki, melyből legtöbbet Németország, azután pedig Anglia vett át.

A mezőgazdaság hitel nélkül elsorvad.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja az elmúlt napokban Somssich László gróf elnöklése alatt látogatott ülést tartott. Az elnök a megjelentek üdvözlése után kegyeletes szavakkal emlékezett meg az egyesület alelnökének, Miklós Ödönnek és az agrárérdekek lelkes harcosának Elek Henriknek elhunytáról. Ezután *Muttschenbacher Emil dr.*, az OMGE helyettes igazgatója szót azokról az intézkedésekről, amelyeket a kormány a mezőgazdasággal kapcsolatban életbeléptetni kíván. Hangsúlyozta, hogy a mezőgazdasági érdekeltségek örömmel üdvözlnek a kormányban azt a törekvést, hogy *gazdasági kapcsolatokat igyekszik a szomszédos államokkal teremteni és a közigazgatási helyzet javítása és biztosítása érdekében a külföldi kölcsön megszerzésén sikeresen fáradozik.* A gazdaközönség reméli, hogy a kormány most már elhárítja mindazon akadályokat, amelyek megnehezítik a termelő tevékenységét. A *mezőgazdasági hitelre* áttérve, az előadó hangoztatta, hogy a gazdasági érdekképviseletek ismételt fordultak a kormányhoz és a Jegyzőhöz a mezőgazdasági hitel engedélyezése végett, de az ilyenirányú kérdéseket mindeddig azzal utasították el, hogy a gazdáknak módjukban áll a beruházáshoz szükséges anyagi eszközöket, terményeiket értékesítve, beszerezni és így hitelre nincs szükségük. Ezzel szemben tény az, hogy a gazdáknak *feltétlenül szükségük van hitelre.* A gazdatársadalom a hitelnyújtás terén *teljesen egyenlő elbánást követel az iparral és kereskedelemmel.* A *gabonakivitel* kérdésére nézve a gazdatársadalom elvileg azon az állásponton van, hogy a gabonát csak feldolgozott állapotban kívánatos külföldre vinni, hogy a korpa a belföldön maradjon, másrészt pedig, hogy minél értékesebb alakban történjen a kivitel, azonban ismerve a svájci búzaeladás indokait, méltányolja a közlélezési kormány munkásságát, amely a jelen körülmények között teljesen kedvezőnek bizonyult.

A kecskeméti városi földek bérlői természetben fizetik a haszonbért.

Kecskemét város gazdasági osztálya annak a megállapítását kérte a tanácstól, hogy a városi haszonbérlok a gabonában megállapított haszonbér mily százalékát legyenek kötelesek természetben beszolgáltatni. A tanács azt a döntést hozta, hogy a vételi áringadozások folytán úgy a város közönsége, mint a haszonbérlok érdekében is egyaránt legigazságosabb és legcélszerűbb is, ha az *évszvi gabonában megállapított haszonbért természetben szolgáltatják be.* Ezek szerint az 1923–24. gazdasági évre járó haszonbért már ilyen módon kell leróni.

Az «Falu» Országos Szövetség kiállítása Dombóváron.

Az elmúlt hét szombatján nyitották meg Dombóvárott a «Falu» Országos Szövetség falufejlesztési és művelődési kiállítását. A kiállítás felőleli Dombóvár és környéke ipari, mezőgazdasági, háziipari és egyéb kulturális intézményeit. A kiállítást három napig tartják nyitva.

Várakozáson felül sikerült a hagymatermés.

A várakozáson felül sikerült hagymatermés nagyon erősen nyomja a belföldi piacot. Makó és Szeged készletei olyan eltulodásokat eredményeztek az árakban, hogy a nemes makói termény a fővárosban máris olcsóbb, mint a környéken termelt közönséges kerti hagyma. A kivitel igen csekély arányú s a kiviteli érdekeltségek azon panaszkodnak, hogy a délvidek hagymatermésével az egyiptomi rakományokkal nem bírnak versenyezni. Az egyiptomi hagyma októberben tűnik el az európai piacokról és csak akkor kerülhet sorra Makó, addig tartani kell a készleteket, mert csak Hollandiából érdeklődtek eddig magyar hagymakivitel iránt s a szállításokat hollandi forinttal le is előlegezték.

Asthmát, tüdőcsúchurut, rekedtséget stb. gyógyít: Asthma
Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrassy-út 87. sz. Telefon: 123—82.

A gazdák cukoralapon kívánják a cukorrépa átvételi árának megállapítását.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében létesült *Cukorrépatermelők Országos Szövetsége* az elmúlt héten Somssich László gróf elnöklése alatt ülést tartott. *Fabricius* Endre előadó nagyszabású beszédben ismertette a cukorrépatermelő gazdák jelenlegi nehéz helyzetét. Rámutatott arra, hogy a cukorrépa-feldolgozók egyrésze még nem egyezett meg a gazdákkal, mert a cukorgyárak és a termelők között a tavaszkor folytatott tárgyalások, mint ismeretes, megszakadtak azért, mert a cukorgyárak nem akarták teljesíteni a gazdák jogos és méltányos kívánságait. Úgy az ország, mint a termelő gazdák érdeke azt kívánja, hogy végre meghatározzák a cukorrépa átvételi árát. Ismertette továbbá a szomszédos államokban érvényben levő átvételi árakat, amelyek a mi pénzértékünkre átszámítva, körülbelül *tizenégyezer koronának felelnek meg métermázsánként.* A cukorgyárak még most is vonakodnak a tárgyalások újbóli felvételétől, azzal a kifogással élve, hogy a pénzügyminisztériummal még nem fejezték be tanácskozásait. Az előadó nagy tetszéssel fogadott fejtegetéseihez számos gazda szólott hozzá és megegyeztek abban, hogy a cukorgyárakkal való tárgyalások alkalmával a *gazdák a cukoralapon való átvételi ár megállapítása mellett foglalnak állást.* Az elnök összegezve az elhangzottakat, határozatilag kimondotta, hogy a gazdák — a szokásos melléktermények szolgáltatása mellett — a *cukorrépa métermázsájáért körülbelül hat kilogramm cukor gyári árát kérik.*

A kaposvári falukiállítás sikere.

A «Falu» Országos Szövetség négynapos kiállítása szép sikerrel zárult. Mintegy húszezer látogató tekintette meg a kiállítást, az kiállítók erkölcsi és anyagi sikere pedig módfelett kielégítő volt. A kiállítás vezetősége arany- és ezüstéremmel, valamint elismerő oklevéllel jutalmazta a kiállítókat.

Paprikát, gyógynövényt és gyógyrovarát csak megvizsgálás után lehet kivinni az országból.

A földművelésügyi miniszter 68.300/1923. számú rendeletével a gyógynövények és gyógyrovarok forgalmát 68.350/923. számú rendeletével pedig a paprika kivitele körüli eljárást újból szabályozta. A rendelet szerint a vám- és külügyre kivitelre szánt árut minőség és tisztaság tekintetében előzetesen meg kell vizsgálni. A vonatkozó vizsgálati bizonyítvány kiadásával a földművelésügyi minisztérium *Gyógy- és Ipari Növényforgalmi Irodáját* biztáék meg. Ugyanez a rendelet állapítja meg az igazolvány kiadásának feltételeit is.

Romániában kötelezővé tették a felhajtást állatdíjazások alkalmából.

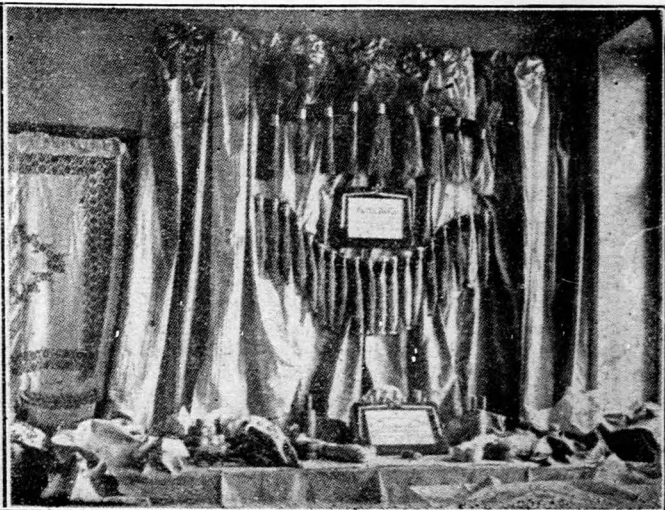
A román kormány az állattenyésztés fokozása céljából minden vármegyének évi 8—8 ezer leit utalványoz ki a legszebb állatpéldányok megjutalmazása céljából. Mivel az utóbbi években igen sok esetben felhajtás hiánya miatt a díjazást nem tarthatták meg, az állattenyésztési bizottságok rendeleteileg kötelezték a községek, hogy *tenyészállataikat a bizottság elé állítsák az összehasonlítások és a díjkiosztások megejtése céljából.* A rendelet szerint azokból a községekben, amelyek a kiállítás helyétől nincsenek távolabb, mint 20 km., 40 darab, a 20 km.-nél távolabb eső községekben községenként 20 darab tenyészállatot kell hajtani a bírálóbizottság elé.

Több községben felfüggesztették a háztulajdonosok szabad rendelkezési jogát. A minisztertanács *Ják, Högvész, Kispalád, Kiskeszthely, Aszófő, Szatmárcseke és Igal* községekben a háztulajdonosok szabad rendelkezési jogát felfüggesztette.

ÉKSZEREKET INGYEN becsül meg!

Eladó arany-, briliáns-, ezüstért óriási árat fizet!

ÉKSZERFÉMHAZ
Alsóerdősor 3. (Rákóczi-út sarok.)

Képek a kaposvári falufejlesztési kiállításról.

Balról: Somogyi gazdasszony népviseletben, körülötte saját készítésű szőttesek és varrottasok. — *Jobbról:* Len- és kender-készítmények a kiállításon.

A nagykanizsai katolikus nagygyűlés. A nagykanizsai katolikus nagygyűlés keretében az elmúlt vasárnap délelőtt folyt le az új plébániatemplom felszentelése, amelyet Rott Nándor dr. veszprémi püspök végzett fényes egyházi segédlettel. Körmenetben kísérték a püspököt a felszentelés helyére. A templomszentelés szertartása után a püspök nagymisét mondott, majd szentbeszédében méltatta a nap egyházi jelentőségét. Pehm József zalaegerszegi esperesplébános is intézett buzdító beszédet az egybegyűlt hívekhez. A templomszentelést a térségen nyilvános népgyűlés követte. Tamás János ügyvéd az új nagykanizsai plébánia és hitközség jelentőségét méltatta társadalmi szempontból. A vallás és a nemzeti érzés kapcsolatáról Péczely László földbírtokos beszélt nagy hatással. Csóthy Géza muraközi plébános a katolikus papság és a nép együttműködésére hívta fel a hívek figyelmét. Rámutatott arra, hogy a kommün idejében éppen ennek az együttműködésnek a hiánya okozta sok tekintetben a vallásellenes istentagadók győzelmét. Bartos János nemzetgyűlési képviselő rámutatott arra, hogy mily fontos a katolikus egyesületi élet felkarolása. Hegedűs György nemzetgyűlési képviselő gyűjtőhatású beszédében Nagymagyarország visszaszerzéséről beszélt. A nagyszerű népgyűlés a Himnusz elénekelésével ért véget. Délután az iparosok tartottak gyűlést az ipartestület helyiségében. Ugyanekkor Kiskanisznán népgyűlést tartottak, amelyen Reischl Richard, Bartos János és Hegedűs György beszélt. A nagygyűlés méltó befejezéséért körülhordozták az oltáriszentséget.

Szírusz mester megjósolta Magyarország feltámadását. Szírusz mester, az időjós azt mondja, hogy november 15-ig marad meg a mostani időjárás, helyenként zivatarral. Azután nagy esőzések karácsonyig, amikor is országos havazás várható. Szírusz mester egyébként november 20-ára nagy ünnepet jósol s azt mondja, hogy ezen a napon várható Magyarország feltámadása. Igaz ugyan, hogy nem tette hozzá, melyik év november 20-án, de áldja meg az Isten őt, ha erre az évre gondolta — s igazza lesz.

Külkereskedelmi forgalmunk az 1923. év augusztus havában. Augusztus havi külkereskedelmi forgalmunk értéke a megkétszereződött fabehozatal és a faárak emelkedése folytán a július havi mérlegnél valamivel kedvezőtlenebbül alakult. Behozatalunk 150.4 milliárd koronát, a kivitt áruk értéke pedig 127.5 milliárd koronát tett, a passzívumtehát 22.9 milliárd korona volt. Külföldi árucserénk mérlege azonban augusztusban is kedvezőbb volt, mint az év első felében, amikor havonta átlag 17.4 millió aranykorona volt a behozatali többlet. Befolyással volt a mérleg kedvező alakulására az is, hogy a legfontosabb kiviteli cikkeinkből, a gépek és vasárak kivételével, jóval többet tudtunk a külföldön elhelyezni, mint az előző év megfelelő hónapjában.

A Kivándorlási Tanács alelnöke nem szervez kivándorlást Kanadába. Buday Barna gazdasági főtanácsosról, a Kivándorlási Tanács helyettes elnökéről olyan hírek terjedtek el, mintha kivándorlást szervezne Kanadába. Ingeny kiszállításról s más lehetetlenségekről beszélnek ezek a hírek s a Kivándorlási Tanács helyettes elnökét most valósággal megostromolják levelekkel s személyes látogatásokkal olyanok, akik Kanadában akarnak új hazát találni. Buday Barnának a kivándorlási mozgalomhoz csupán annyi köze van, hogy az Országos Kivándorlási Tanácsnak tagja és helyettes elnöke. Ez a tanács azonban csak véleményező testülete a belügyminisztériumnak. Semmiféle hatósági jogköre nincs s kivándorlók felvételével, útlevelel ügygel stb. nem foglalkozik. Ez a közigazgatási hatóságok dolga. Ha mégis a Tanácsra lenne bízva a kivándorlási engedélyek osztogatása, inkább visszariasztani igyekeznék az embereket a kivándorlástól, mintsem rábeszelnék. Délamerikába egyáltalán nem engednék meg kivándorlást, mert aki oda megy, az pokolba szalad. Kanadában a klíma még elviselhető, de a letelepülőkre nehéz sors vár. Annyi költséggel és fáradsággal, amennyibe az odajutás kerül és amennyit az ismeretlen és idegen világban való életküzdelem okoz, idehaza sokkal biztonságban boldogulni lehet.

Ervágást csak orvos végezhet. A hivatalos lap közölte a népjóléti miniszter rendeletét, amelynek értelmében vérbocsátást, ervágást, köpülőzést, nadályozást és minden más ilyen célú műveletet csak orvos végezhet. Aki nem orvos és ilyen műveletet végez — ha cselekedete súlyosabb büntetést nem von maga után — százhuszezer koronáig terjedő pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig ezenkívül tizenöt napig terjedő elzárással is büntetik.

Ne hanyagoljuk el az anya- és csecsemővédelmet. A belügyminiszter rendeletét intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez a születéseknek az anya- és csecsemővédő állomásokkal való közlése ügyében. Az anya- és csecsemővédelem megszervezése végett az Amerikai Vöröskereszt Egyesület és a Stefánia Szövetség közreműködésével több városban és községben anya- és csecsemővédő-állomást állítottak fel és további ilyen állomások felállítása folyamatban van. A rendelet felhívja a törvényhatóságok első tisztviselőit, utasítsák a hatóságok területén működő állami anyakönyvvezetőket, hogy minden születést az ugyanott felállított vagy ezután felállítandó anya- és csecsemővédő-állomásokkal huszonnégy órán belül közöljék.

Drágult a gyufa. A pénzügyminiszter legutóbbi rendeletében a gyufa után fizetendő kincstári részesedést dobozonként nyolcvan koronára emelte. Ennek következtében a gyufa fogyasztói ára 220 koronára drágult. Ugyancsak megdrágult az öngyújtó is, amely után szintén kincstári részesedést kell fizetni, amely egy zsebugyújtó után ezer korona.

A magyar-szerb «trianoni» határt véglegesen megállapították. A Szabadka mellett levő erdősrész miatt sokáig tartó vita volt a határmegállapító bizottságban. A bizottság végre is a szerbek javára döntött. A szerbek már kiszállították a határcölöpöket s a magyar és a szerb hatóságok jelenlétében felállították őket. Ezáltal a magyar-szerb határ végleges kiközlőpöze az egész határon befejeződik.

Hóai halottak emlékoszlopának leleplezése Bükkösdön és Megyefán. Vasárnap leleplezték le a Bükkösd és Megyefa községekben hatvankét hős emlékére felállított oszlopot. A leleplezésen a kormányzó Maxon Lajos tábornok képviselte. A vármegye részéről Stenga Ferenc alispán volt jelen. Tábori mise után Fehér Ferenc plébános beszélt a hét méter magas oszlopot, melyet Patacsi Dénes nemzetgyűlési képviselő adott át lelkes szavak kíséretében a község bírójának. — Megyefa községben a plébános ünnepi beszéde után hullott le a lepel az emlékoszlopról.

Egyes vonalakon olcsóbbítani akarják a vasutat. Legutóbb az a hír terjedt el, hogy ismét drágulni fog a vasút. A hír azonban nem felel meg a valóságnak. Megbízható helyről nyert értesülésünk szerint egyelőre nincsen szükség a vasuti díjszabás emelésére, sőt az államvasutak díjszabási osztályában arról tanácskoznak, hogy egyes vonalakon lezárják a menetdíjakat, mivel a közönség legnagyobb része nem képes azokat megfizetni s ez a forgalmat apasztja.

Petőfi-ünnep Dunavescén. A Petőfi-Társaság Dunavescén nagyszabású díszközgyűlést rendezett annak emlékére, hogy Petőfi negyvennél több versét Dunavescén írta. A református templomban Raffay Sándor evangélikus püspök mondott magasszárnyalású imádságot. A díszközgyűlés a templom udvarán kezdődött. Lukácsy Imre református lelkész meleg beszédben üdvözölte a Petőfi-Társaságot és a vendégeket, majd a dunavescsei dalárda énekelte a magyar Hísekegyet, mire Pekár Gyula, a társaság elnöke, mondotta el elnöki megnyitóját, Ferenczy Zoltán dr. emlékbeszédet mondott, a dunavescsei dalárda Petőfi-dalokat énekelte, végül Plathy György dr. nemzetgyűlési képviselő záróbeszédet mondott. Ezután az ünnepi Petőfi Sándor legénylakására, Nagy Pál földbirtokos mai házába vonultak. A történelmi nevezetességű házat már a múltban emléktáblával jelölte meg a dunavescseiek kegyelete. A Dunaparton levő akácöslyigetben, ahol Petőfi egykori ideálja, utóbb Balla István református segédlelkész felelése, Nagy Zsuzsika nyugszik, a dalárda énekelte, Szávay Gyula főtitkár pedig sajtószerezményű költeményét szavalta el.

Magyar futó sikere a turini marathoni futásban. Turinban múlt vasárnap tartottak negyvenkét kilométeres távfutást, az úgynevezett marathoni futást. A versenyen a kitűnő magyar futó, Király Pál is résztvett. A turini verseny rekkenő hőségben folyt le és Király negyedik lett a 119 versenyző között, mert a nagy meleg elernyesztette. A győztes Blasi, olasz futóbajnok lett.

Asszony is fizet már tartásdíjat volt férjének. Egy amerikai asszony válni akart a férjétől, mert a férfi beteges volt és nem tudott keresni. A bíróság el is választotta a házastársakat s arra kötelezte az asszonyt, akinek tisztességes keresetforrása van — 150 dollár a havi fizetése egy losangelosi bankban — hogy hetenként 5 dollár tartásdíjat fizessen volt férjének. Talán ez az első eset, hogy a válópörökben döntő bíróság a férfi számára ítél meg tartásdíjat.

Ha nem áll jól, vagy nem nő a bajusza, használja a világ híru Amor bajuszpedrót.

Akik a japán földrengésből akartak keresni. Az üzérkedők még a japán földrengést is ki akarják használni árdragítás céljaira. Arra való hivatkozással ugyanis, hogy a rizs és a selyem japán termék, a spekulánsok azt a hírt kezdték terjeszteni, hogy a japán földrengés miatt ez a két cikk erősen meg fog drágulni. Valóban az elmúlt hetekben emelkedés is volt észlelhető a két cikk világpiacán, azután azonban nagy áresés következett be. Így az üzérkedő kereskedők, akik nagy készleteket halmoztak fel, a drágulásra számítva, most alaposan ráfizetnek — a japán földrengésre.

Meghalt a Panama-botrány egyik hőse. Lesseps Károly francia mérnök, a szuezi csatorna építőjének fia, kinek neve a Panama-botrány következtében vált ismeretessé, meghalt. Ma már félig-meddig feledésbe ment a hírhedt Panama-pör, sokan vannak, akik már nem tudják, miért vezetik épen panamának az erkölcstelen vagy megvesztegetési ügyeket. Lesseps Ferdinánd nagytehetségű mérnök volt, aki évek munkája árán létrehozta a szuezi csatornát s amikor ezzel elkészült, még nagyszabású tervet tűzött maga elé. A kereskedelmileg nem kevésbé fontos, de még nagyobb munkálatokat igénylő Panama-csatorna építéséhez akart hozzáfogni Észak- és Délamerika között. Meg is szervezte a részvénytársaságot, a társulat azonban olyan könnyelmű módon szórta a pénzt magánsrangú hivatalnok megvesztegetésére, hogy amikor a botrány kirobbant, a panamarészek zuhanni kezdtek és a párisi tőzsdén hallatlan bess lett úrrá. A csatorna munkálatai megakadtak, Lesseps pedig bíróság elé került. Öt évi fogházra ítélték, a felsőfokú bíróság azonban felmentette, mivel az összeomlást nem ő, hanem a társai okozták. Fia, a most 83 éves korban elhunyt Károly, a társulat egyik igazgatója volt. Szintén a vádlókat padjára került; róla bebizonyosodott, hogy bűnös és hosszabb fogságra ítélték.

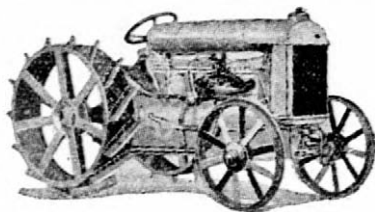
Tutankhamen fáraónak újabb áldozata van. Amikor Carnarvon lord, aki az egyiptomi Királyok-völgyében föltárta Tutankhamen fáraó sírját, nem sokkal a fölfedezés után elhunyt, a babonások a lord halálában a fáraó bosszúját látták. A babona annyira elhatárolódott az angol előkelő világban, hogy mindenki sietett megszabadulni egyiptomi tárgyaitól. A londoni múzeum alig tudta elhelyezni a tömredék ajándékba kapott régiséget. Most, hogy a babona már-már feledésbe ment, újabb eset rémítette a gyöngeszívűeket. A minap meghalt Aubrey Herbert angol képviselő, Carnarvon lord féltestvére, aki szintén jelen volt a fáraó sírjának ünnepélyes föltárásánál. Növeli a babonások félelmét és megerősíti őket babonájukban, hogy a lord, mint az angol lapok írják, állandóan panaszkodott és azt hajtogatta, hogy ő sem kerülheti el végét: a fáraó bosszúját.

Véres összeütés Düsseldorfban a rendőrség és a szeparatisták között. A rajnai különálló köztársaság hívei vasárnap akarták kikiáltani Düsseldorfban a köztársaságot. A rendőrség mindent megtett a gyűlés megakadályozására, de a különálló köztársaságiak ennek nem engedelmessétek. A város két pontján véres összeütöközésre került a sor, amelynek során tizenhat ember meghalt, többszáz pedig súlyosan megsebesült. A tüntetés miatt a francia katonaság letartóztatta a düsseldorfi rendőrséget és megszállotta a rendőrség palotáját. Az összeütöközést kétségtelenül a köztársaságiasok kezdték, akik egy közéjük tévedt rendőrt súlyosan megsebesítettek gummibotjaikkal.

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosán a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

BRILLIÁNSOKAT,
gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz
Székely Emil Király. Tel.: József 105—35.
(Tere-templom m.)
u. 51.

Dr. Héray Andor
«Orsz. Földbirtokrendező Bíróság» által engedélyezett
ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákoss-utca 11., földszint 1.
Törv. bej. cég. (Cégvezető: Daniel Nándor.)

FORD

HALTENBERGER VILMOS
autorizált képviselője

FORDSON TRACTOR

FORD

Petroleummal.

☛ SZÁNT — HAJT — VONTAT. ☛

Petroleummal.

A legolcsóbb gazdasági erőgép. A világon páratlanul elterjedve.
☛ Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságoktól. ☛

Tel. 66—15. Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám. Tel. 66—15.

Letartóztattak egy rablógyilkos kereskedőt. Borzalmas gyilkossági ügyről rántotta le a leplet az elmúlt héten a szatmári rendőrség. Letartóztatták Reinitz Jakab milliomos szatmári kereskedőt, aki az eddigi jelek szerint ravasz módon *hat embert ölt meg, hogy pénzükhöz jusson*. Reinitz a vallás során mindent tagadott, azonban az egyik keresztkérdésre elszólta magát. A legutolsó áldozat Grosz Hermann nagykirályi szállodás, akinek holttestét egy *odvas fában elrejtve* a felsőbányai erdőben találták meg. Reinitz *tiltott valutacsempészésre hívta fel áldozatait* és megeskette őket, hogy még feleségüknek sem szólnak. A léprecsalt áldozatokkal azután elhagyott helyeken végzett. Reinitz Jakabné is őrizetbe vették, mert tudott a férje dolgairól. Reinitz legelső áldozata Rozmarin Jenő volt, akinek holttestét még 1920 decemberében Reszegepiskolton az erdő szélén disznók túrták ki a földből. Reinitz letartóztatásának híreire mind több tanu jelentkezik, akik gyanús körülményekről tesznek vallomást. A széles körben folyó vizsgálat bizonyára teljes napvilágot fog deríteni Reinitz borzalmas tetteire.

Körözölevelet adtak ki Garami Ernő ellen. Garami Ernő ellen az ügyészség körözölevelet adott ki, mert «Forrongó Magyarország» címen Bécsben könyvet írt, amelyben hitvány módon *megrágalmazta Magyarországot és a kormányzót*. A magyar állam meg nem becsülése és kormányzósértés miatt emelt ellene vádat az ügyészség.

Betörték a vásárhelykutasi Hangyába. *Vásárhelykúton* eddig még ismeretlen tettesek éjnek idején felfeszítették a Hangya-szövetkezet ajtaját és mintegy *ötmillió korona értékű árut elvittek*. A csendőrség azonnal megkezdte a nyomozást. A betörők minden valószínűség szerint ismerősök lehettek a helyzettel. A betörésről egyébként értesítették a környékbeli, így a vásárhelyi rendőrkapitányságot is.

Kutyáolért lopott. Kovács János földéaki lakos a minap feljelentést tett az ottani csendőrségen, hogy ismeretlen tettes egy éjszaka ellopta a háza előtt levő bolthajtásos köhídját. A csendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a hídát Antal János földéaki lakos lopta el, aki kihallgatása során azt adta elő, hogy a híd köveire azért volt szüksége, mert *kutyájának házat akart építeni a téllire*, de arra nem számított, hogy ez a kis építkezés is — *ilyen sokba kerül*.

Hurokra került valutacsempész. Nagyméretű valutacsempészésre jöttek rá a külföldre induló vonatok rendőri ellenőrei. A Bécsbe induló expresszvonaton az ellenőrzőközegek gyanúsak találtak egy elsőosztályú utast, aki kérdésükre azt felelte, hogy *ő csak hetvenezer koronát visz magával Bécsbe*. A detektívek faggatására nagy zavarba jött, mire kijelentett előtte, hogy meg fogják motozni. Mellényzsebéből aztán finoman összehajtogatva, laposra levasalva *305 millió magyar korona értékű ezres szokolbankjegyek kerültek elő*. Találtak nála azonkívül egy *hászmillió magyar korona értékű átutalási jegyzéket*. Az útlevelelől kiderült, hogy a valutacsempész Fodor Géza dr. budapesti ügyvéd, de az útlevelebe az volt beírva, hogy kereskedő. A 335 millió korona értéket azonnal *lefoglalták és elkobozták*, a csempészt leszállították a vonatról és az *eljárást megindították ellene*.

Öngyilkos lett egy ötéves kislány. Traiguera spanyolországi helységben egy ötéves kislány szívenlőtte magát és azonnal meghalt. A tragikus tettet azért követte el, mert apja gyümölcslopáson érte és ezért megverte. A kis tolvaj annyira szívére vette az atyai fenyegetést, hogy nem kívánt tovább élni. Ellopta bátyjának, aki katona, szolgálati fegyverét, kiment a kertbe és ugyanazon a helyen, ahol büntetést kapott, *követte el öngyilkosságát*.

Negyvenkétmillió korona büntetés vámcshalásért. Néhány héttel ezelőtt a budapesti rendőrség nagyszabású vámcshalást leplezett le. Több kereskedő, köztük *Tabak Miksa*, nagymennyiségű külföldi szövött- és kötöttáru csempészeit be, anélkül, hogy a vámilletéket befizették volna. A kereskedőt és a velük összejártszó *Felber Géza* szállítót, *Frank Hugó* és *Csipak József* vámtisztteket őrizetbe vették és az eljárást megindították ellenük. Az első ítéletet most hozták meg ebben az ügyben és ez egyik vádlottat, *Tabak Miksa* kereskedőt *negyvenkétmillió korona pénzbüntetésre és a huszonnégy métermázsa áru elkobzására ítélték*.

Lovastól a Dunába fullt egy kocsi. A Margithid budai oldalánál a Dunában kotrógépek dolgoznak. A kikötött homokot a parton halmozzák fel és onnan szállítják el fuvarosok. A napokban egy fuvaroskocsi kocsi a egyik komokbucka mellé hajtott. A lejtős parton a kocsi megcsuszott, hátrafelé a Dunába szaladt és a vízben elmerült. A kocsi a bakon fullt és *a lovakkal együtt a Dunába fullt*. Holttestét eddig nem találták meg, személyazonosságát sem volt megállapítható.

Titokzatos szökés a lelakatolt vagonból. Érdekes szökés híre tartja izgalomban az oláh rendőrséget. Nyolc veszedelmes fegyencet, köztük két rablógyilkost szállítottak a *nagyenyedi fogházba*, akik *Kolozsvárt, Nagyváradon és Brassóban* követtek el különböző bűntényeket és a rendőrség kezei közül az okiráltságba szöktek. A fegyencnek közt több ismert betörő és két életfogytiglani fogházra ítélt rablógyilkos volt. A nagyenyedi ügyészség kiküldöttei azonban elkésve érkeztek az állomásra s így a vonat a fegyencszállító kocsival együtt tovább rohogott Kolozsvár felé. A kolozsvári állomáson a távirati megkeresésre a vámőrség azonnal lekapcsolta az utolsó kocsit. *A kocsi ajtajai hatalmas lakatokkal be voltak zárva*. A rendőrség emberei fel akarták törni a vagon ajtaját. A sikertelen erőfeszítések után egy rendőrmester négy rendőr kíséretében a kocsi tetejére mászott, ahol a lámpakészülék lerombolása után támadt nyílások beugrott a vagonba. Az ugrástól támadt léghuzat következtében a világítást szolgáló petróleumlámpa kialudt és a vonat tetejéről beugrált rendőrök sötétségben maradtak a minden oldalról elzárt vagonban, ahol rajtuk kívül csak öt pezsögősvég és néhány rongyos katonapokróc hevert a földön szétdobálva. *A fegyencnek az örökkel együtt eltűntek*. A fegyencet kísérő *négy fogháznál is csak hült helyét találták*.

Drótnélküli segélyhívás betörők ellen. Egy amerikai mérnök feltalált egy készüléket, amely betörés vagy rablótámadás esetén segítségül hívja — hangtalanul a rendőrséget. A készülék nem más, mint zsebben hordható szikratávíró. Amerikában most már igen sok felvevő szikratávíróállomás van s ha a rendőrséget mindenütt felszerelnék ezzel, akkor a mérnök készülékének jelzését minden pillanatban felvehetnék. A zsebkészüléknek csak egy gombot kell megnyomni s az elektromos hullámok megindulnak, amelyeket a rendőrségen felvesznek s autóval egy perc múlva már a segítséget kérőt meg is menthetik. A készülék ugyanígy működik az éjjeli szekrényen is. Ha a készülék valóban beválik, a közbiztonság igen sokat nyerne vele.

A világ legnagyobb étterme. Londonban egy étterem nyílt meg legutóbb, amely a világ legnagyobb éttermének mondható. Az épület kilencemeletes, az emeletenként részben a föld felett, részben alatta vannak. Egyszerre 4500 vendéget szolgálhatnak ki itt 900 pincérel. Három zenekar működik az öt felső emeleten, amely a tulajdonképeni étterem. Az üzemenk százezer tányérja, 24.000 pohara, 28 000 kése, ugyanannyi villája, 34.000 kanala és 60.000 tálcaja van. Különleges szellőztetőkészülék gondoskodik arról, hogy az egész épületben négypercenként felfrissüljön a levegő.

Gulmann
ÉS TÁRSA

RÁKÓCZI-ÚT 16.

GUTMANN-FÉLE
ELSZAKITHATATLAN
BAKANCSONK
GAZDASÁGI ÉS GYÁRI ÜZEMEK
MUNKÁSAI RÉSZÉRE
PÁRONKINT IS KAPHATÓK.

TRÉFÁK

Szószerint.

Tanító: Öcskös, hát nem voltunk tegnap iskolában?
Nebuló: Jé, hát a tanító úr se volt?

Házasságközvetítőnél.

Anya: Az én lányom nagyszerűen tud zongorázni is.
Közvetítő: Sebaj! Azért majd csak férjhezadjuk.

Várják a házsártos vendéget.

- Gyerekek, ha megérkezik a Rézi néni, akkor örülni fogtok.
- És ha nem érkezik meg?
- Akkor pláne örülhettek.

Ka szárnyavizit.

Káplár: Mi történik, ha a kapitány úr a legénységi szobába jön?
Rekruta: Alássan jelentem: káromkodik!

Kocsikorzón.

- Nézze azt az ifjú párt abban a kocsiban.
- Házasok?
- A férfi igen, de a nő — nem.

Kereskedésben.

Kereskedő a belépő úrhoz:
— Mivel szolgálhatok?
— Kérek egy pár női kesztyűt.
— A kedves feleségének lesz, vagy adhatok talán valami jobbat?

REJTVÉNYEK

1. Talány.

2. Polló rejtvény.

Négy betűből állok.
Pénzt, írást, kulcsot
rejtnek belém. Ha egy
betűmtől megfosztanak,
lázás fájdalmat okozok.
Ha még egyet elvesznek:
állat lesz belőlem.
Ha pedig én is megváltozok
még egy betűmtől,
akkor az abc közepében állok.

Mi vagyok?

(A hiányzó betűk egy sokat látott országrész nevét adják.)

(Beküldte: Varga Imre, Abaujhérről.)

(Beküldte: Kisgergely János, Felsőhangonyról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 44-ik számunkban közöljük.

A 38-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Magyarok becsüljétek meg a hazafias «Vasárnap» szerkesztőségét.**
2. Talány: **Róka, rokka, fóka.**
3. Betűrejtvény: **Nagypéntek.**

Megejtették: Illés József, Lustyik Zuzsa, Sándor István, Farkas István, Csicsovszky József, Herbert László, Tóth Gábor, Pap Zoltán, ifj. Vetrő József, Szabó János, Matics István, Mészáros Sándor, Fábian Nagy Kálmán, Dombi Sándor, Ujpál Bözsi, Lipták László, Balogh Ferenc, Csányi Béla, Szendi Horváth Mihály, Tóth Ferenc, Szlavkovszky Lajos, Breznayk István, ifj. L. Molnár István, Jenei Sándor, Nagy János, Tüzes István, Lőrinczy Gyula, Botka Vincze Lajos, Dósa Imre, Bagdi

Aranka, Fogyasztási Szövetkezet Penészlak, Varga Ferenc, Boros Mihály, Borsos József, Waldner Magda, Gonda Vince, Békefy László, Dombi István, Dombi Lajos, Sztari György, Flink György, Szücs Lászlóné, Vég András, Miskey Gézané, ifj. Papp Imre, Gergely József, Csonka János, Gaál Sándor.

Jutalomkönyvet nyertek: **Csonka János (Bogyoszló), Varga Ferenc (Drégelypalánk), Gaál Sándor (Szentés), Vég András (Csókakő), Békefy László (Zalakoppány).**

A 39-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak október hó 7-én.)

Gabonavásár. 76 kgr.-os tiszavidéki búza 100.000—101.000, pest-megyei és dunántúli 99.000—100.000, 79 kgr.-os tiszavidéki 101.500—102.500, pestmegyei és dunántúli 100.500—101.500, rozs 66.000—67.000, takarmányrapa 63.000—67.000, sórapa 72.500—75.000, tengeri 68.000—69.000, zab 67.000—69.000, köles 75.000—80.000, repce 165.000—170.000, korpa 39.500—40.500 K métermázsánként.

Vetőmagvak. Lóheremag nagyaránkás, nem tisztítható 420.000—450.000, tisztítható 450.000—500.000, nagyaránkamentes 500.000—600.000, lucernamag nagyaránkás, nem tisztítható 400.000—450.000, tisztítható 450.000—500.000, nagyaránkamentes 500.000—600.000, biborheremag 140—150.000, ősi borsó 70.000—75.000, szöszösbükköny 240.000—260.000, mák 320.000—340.000 K métermázsánként.

Takarmány. Rétság elsőrendű 30.000—38.000, másodrendű 25.000—29.000, harmadrendű csomagolásra 10.000—24.000, muharszéna 36.000, zabosbükkönyszéna 30.000, tengeriszárkóré 8000, alomszalma 13.000—20.000, zsúpszalma 24.000—27.000 K métermázsánként. — **Műtakarmánypiac.** Konkoly 550, 8-as 600, répaszelet 500, malátacsíra 500, sörtörköly 400, olajpogácsa 600, extrahált liszt 400, lótap 200 korona.

Vágómarhavásár. Legjobb minőségű ökör 4500—5100, kivételesen 5200—5500, közép 3300—4300, gyengébb 2500—3100, jobbminőségű bika 4000—4800, kivételesen 5000—5400, gyengébb 2800—3500, bivaly 2700—3800, jobbminőségű tehén 3600—4500, kivételesen 4700—5100, gyengébb 2400—3400, kicsontozni való marha 2000—2400, növendékmarha 2700—3400 K kilogrammonként, élősúlyban.

Sertésvásár. Kőnyű sertés 7450—8000, közepes 7800—8300, nehéz 7750—8300 K kilogrammonként élősúlyban.

Lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 1,750.000—5,000.000, igás kocsiló, könnyű 1.000.000—2,850.000, alárendelt minőségű lovak 100.000—1,300.000 koronáig.

Juhvásár. Hízlatl úrú 2030 K kilogrammonként.
Tenyészállatok és jármosok. A tenyésztéssel és jármosok iránt a kereslet változatlanul élénk, árak a következők: elsőrendű erdélyi prima tarka jármosok 5800—6500, másodrendű tarka jármosok 5100—6000, harmadrendű tarka jármosok 4500—5500, friss fejős és vemhes tehén 5500—6500, 1½ éves üszök és tinók 3500—4500 K kilogrammonként élősúlyban.

Nyersbőr. Nyers marhabőr 7—7,4, száraz marhabőr 14—15, nyers borjúbőr, fej nélkül 11,5—12, száraz borjúbőr fej nélkül 22—24, lóbőr sózott 90—95, lóbőr száraz 60—65, gypjas juhbőr 6—6,2, nyírott juhbőr 5,5—6, báránybőr 4,5—5 ezer korona a budapesti vágóhídon kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Tej 1200 K literenként, tömbvaj 15.000, főzővaj 12.000, tehéntúró 1500 K kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Fehérburgonya 200, ullman 240, rózsa 340, fehérbab 1600, fejeskáposzta 300—400, paradicsom 500—600, vörshagyma 300, zöldpaprika 400—800, alma 700—1600, körte 700—2000, szilva 1100—1600, szőlő 1000—1600 K kilogrammonként.

Baromfi, tojás és hal. Csirke párja 9000—18.000, tyúk párja 18—30.000, hizott ruca 9500, hizott liba 10.000, libamáj 16.000—25.000, lúdszír 17.000 K kilogrammonként. Tojás darabja 420—450 K. Ponty 10.000—14.000, csuka 9000, kárász 6000, keszeg 5000 K kilogrammonként.

Bor. Az érdeklődés óborok iránt teljesen megszűnt. A szüret majdnem mindenütt megkezdődött, jó időjárás mellett a minőség elég jó lesz. A mustvásárlás eddig még nem nagyon élénk, de a termelők is inkább visszatartják még az árut. Gyengébb minőségű mustokér: homoki vidéken minőség és vidék szerint hektoliterenként 400—600 K-ig fizetnek. Urasági tétel még igen kevés került forgalomba, ezeknek ára 600—800 K-ig volt minőség szerint.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A deviza-központ hivatalos árjegyzése 1923. évi október hó 9-én: Napoleon arany 69.000 K, angol font 92.600 K, dollár 20.600 K, francia frank 1226 K, német márka 0-002 f, olasz lira 945 korona, osztrák korona 29/60 f, román lei 108 K — f, cseh korona (szokol) 624 K — f, svájci frank 3670 K, szerb dinár 240 K — f, lengyel márka 4/85 fillér. Zürichben 100 magyar koronáért 0-0302 1/2 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**

Felelős szerkesztő: **Héj Imre dr.**

A HÁROM MÓKUS

AMERIKAI TÖRTÉNET.

I.

— Konok, külön természetű ember volt boldogult Halliwell Jonathan, az már igaz, de volt pénze a ládafiában és becsületes szív dobogott gyapjúinge alatt. Éppen ezért, talán nem csalom, ha fölteszem, hogy szeszélyei ellenére értelmes végrendeletet hagyott hátra, amely mindhármukat ki fogja elégíteni. Arról ugyan halovány sejtelmem sincs, hogy miféle összefüggés van a végrendelet és e három mokus között, ebben a ketrecben itt. Halála előtt két órával a megboldogult magához kéretett, átadta végrendeletét, megnevezte Önöket és úgy intézkedett, hogy halála után két héttel bontsam föl és nyilvánítsam ki végső rendelkezéseit. Önök hárman az örökösök, mint egyedüli rokonok. Arra is megkért a boldogult, hogy hozzam magammal három mókusát, amelyeknek okvetlenül jelen kell lenniök a végrendelet fölolvásánál. Nem tudom, magam sem értem, miért? Megdicsőült Jonathan egy szóval sem árult el többet. A három mokus táplálására öt dollárt adott át nekem. Híven teljesítem a haldokló kívánságát s mint láthatják, jól tápláltam az állatkákat. Az öt dollárt csakis erre és semmiesetre se másra fordítottam... Úgy. És most engedjék meg, mélyen tisztelt jelenlevők, hogy ezekután némi frissítőt vegyek magamhoz.

Az ekként beszélő miszter (úr) Prikle volt, a kaliforniai Vingate City seriffje (bíró). Hivatali szobájában hosszú tölgyasztal mögött ült, mely asztalon magas ketrec állt s a ketrecben három mokus kergetőzött. A pocakos, rövidlégezetű embert fölöttébb kimeríthette a hosszú beszéd, mert az asztal alá hajolva, jót húzott az ott rejtőző agyagkorsóból.

— Félreértések elkerülése végett megjegyzem — folytatta a seriff, miután a korsót visszaeresztette az asztal alá — hogy állami hivatalnok létemre szigorúan a «száraz» törvényhez* alkalmazkodom. A korsóban víz van. Úgy!

— Igazán? — kérdezte egy öblös hang.

— Ótágú seriff-csillagomra, úgy! — felelte a bíró rendíthetetlenül a közbeszólónak, egy vörös, kerekarcú embernek, aki egy idősebb, sovány úr és egy nagyon testes, éltes hölgy társaságában az asztal szemközti oldalán ült. — Vendéglős léte, miszter Driver, megértem, hogy ön némileg elfogult a «száraz» szemben. Ez a korsó azonban, ismétlem, szintiszta vizet és nem brandyt (pálinka) tartalmaz. — Szólt, ivott és a korsót sebesen az asztal alá süllyesztette.

— Nem kezdene, miszter Prikle, a végrendelet fölolvásához? — vetette közbe recsegő hangon a szikár úr, aki a testes hölgy mellett ült. — Évéggett jöttünk itt össze és a vonatom egy óra múlva indul.

— Még ebben a minutomban, miszter Wood... Ime, hivatalosan is megállapítom, hogy önök hárman a boldogult Halliwell Jonathan örökösei. Önt, miszter Driver, mint igen tisztelt városbélímet régtől fogva személyesen ismerem. És önök, miszter Wood és misszisz (kisasszony) Pullet, már kellőképpen igazolták személyazonosságukat. Bontsuk föl tehát a testamentumot.

A seriff föltörte a tekintélyes méretű boríték pecsétjét és szétteregette az írást. A boríték az íráson kívül egy csekket és egy kisebb, ugyancsak lepecsételt borítékot tartalmazott.

— Hallják tehát miszter Halliwell Jonathan végső akaratát — szólt a seriff a helyzethez illő ünnepies hangon és olvasni kezdte a következőket:†

«Szeretett örököseim!

Bár rokonaim vagytok, életem során kevésre becsültelek benneteket és ti sem sokat törődtetek velem. Töletek

* Amerikában alkoholtilalom van, ezt nevezik «száraz» törvénynek.

ugyan fölfalhattak volna a zulukafferek. Megbocsátom néktek rokoni jószívűségeteket, mert miattam is akár csontig fogyhattatok volna az északi sarkon. Megvallom, egy könnyem sem hullott volna erre a hírre. Közületek az egyetlen, akit közölebbről ismertem, te vagy: Driver Bob. Amikor körülbelül öt évvel ezelőtt San-Franciscóból, nyugodalmasabb napokra számítva, ebbe a városba költöztem, azt reméltem, hogy veled, Bob, rokonokhoz illő módon érintkezhetem. De hamarosan elidegenedtem tőled, mert goromba fráternek bizonyultál.»

— Ördög nyársalja föl! — kiáltotta Driver Bob mérge-sen és öklével az asztalra csapott.

— Nyugalom, miszter Driver, nyugalom! — intette le a seriff. — Folytatom a végrendelet fölolvását. Boldogult Halliwell Jonathan imígyen írja tovább:

«Önnel, miszter Wood Anthony, anyám fivérének fiával, egyszer volt alkalmam New-Yorkban beszélni. Ezt az alkalmat arra akarta fölhasználni, hogy becsapjon és megszaroljon.»

— Hallatlan! — szisszent föl Wood Anthony magánkívül. — Nyugalom, miszter Wood, nyugalom! — csillapította a kedélyeket a seriff. — Boldogult Halliwell Jonathan ekként folytatja:

«És kegyed, misszisz Pullet Evelyn, Baltimoréból, atyai nagybátyám unokahuga, évekket ezelőtt San-Franciscóban megtisztelt a látogatásával. Minthogy azonban kegyedet első pillantásra férjsóvár vénleánynak ismertem meg...»

— Gyalázat! — sipogta a jóltáplált hölgy, félbeszakítva a bírót.

— Ne induljon föl, misszisz Pullet! — fordult a méltatlankodó hölgyhöz a seriff. — Miszter Halliwell Jonathan nem volt Aranyshajú Szent János és nem válogatott a szavakban. Főként a hölgyek nyelvén nem értett. Legyen hát elnéző iránta. Folytatom a végrendeletet:

«Minthogy azonban kegyedet első pillantásra férjsóvár vénleánynak ismertem meg, kinek vagyona ellenére sem óhajtottam a hálygába esni — ismetelte meg a seriff nyomatékkal —, sürgősen elutaztam és a Tűzföldig meg sem álltam. Nem is tértem vissza San-Franciscóba, míg arról nem értesültem, hogy kegyed megtisztította a várost jelenlététől. Ezek szerint bár semmi sem fűz önök-höz, kedves rokonaim, mégsem akarom, hogy veritékkel összekuporgatott kis vagyonom teljesen idegen kézre jusson. Vagyonom a San-Francisco-i bankban 25.000 dollár.»

— Tekintélyes összeg! — mormogta Driver Bob, míg Wood Anthony hegyes állát kapargatta és misszisz Pullet kerekre tágt szemét ég felé emelte.

A seriff tovább olvasott:

«Am mégsem akarom, hogy önök közül éppen a legméltatlanabb kezébe jusson a vagyon. Amikor fiatal koromban tengereket jártam és mielőtt San-Franciscóban megtelepedtem volna, sok emberrel összekerültem, okossal, számmal egyaránt és azt tapasztaltam, hogy főként az utóbbiak vannak nagyobb számban. Mennél idősebb lettem, annál inkább elidegenedtem az emberektől. És annál inkább barátaim lettek az állatok. Vénsegemre ezek lettek kizárólagos barátaim. Főlkérem ennél fogva miszter Priklet, városunk seriffjét, hogy végrendeletem fölbonolásánál a három mokus is jelen legyen, amelyeket öt éven át tartottam és amelyek sok szórakoztató crát szereztek nekem. Remélem, öreg brandys felebarátom elméjét az iszákosság nem lágyította meg annyira, hogy végső akaratom teljesítéséről megfeledkezze. Az állatok táplálására öt dollárt adtam át neki, amit remélhetőleg csakugyan erre a célra, nem pedig kedvelt itókájára, a brandyra fog fordítani.»

A seriff ez utóbbi sorokat ugyancsak elharapta, pusmogó hangon olvasa föl és elvitatlanul pír borította el orcáját, miközben a három hallgató alig tudta visszafojtani a nevetést.

PÁLINKAFŐZŐ

és egy darabból Kalapált

vörösréz mosó- és lekvarfőző-üstök

legjutányosabban kaphatók
NAGY IGNÁC cégnél
Budapest, Károly-körút 9. szám.
Alapították 1884. Telefon: József 115-14.

Hangszerek és gramofonok
engedélyes árban
HANGSZER-OTTHON
Fekete Mihály-nál
Budapest, József-körút 9. szám.

MRAVKÓ JÓZSEF
puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.
Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörtes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörtes töltények, löszerek.

HARANGOKAT

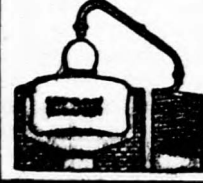
tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Országos Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

HARANGMŰVEK R.-T.
„ECCLESIA” ALAPÍTÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapáló ekék, fűkaszalók, marokrakó és kévekötő aratógépek, lógerelyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzszéplőkészletek, mecskavágók, répavágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzőm a „HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerezhető be legjutányosabban.

PÁLINKAFŐZŐÜSTÖKET,

központi szeszfődéket, mosóüstöket, valamint tejjáztatóeszközöket készítenek raktáron tart

Szemenyel Lajos
Féműve, órázó és gépműhelye Budapest, IX., Remete-utca 34. szám.

Ruházati

szükségletét

legelőnyösebben a „HANGYA” vidéki szövetkezeteiben szerezheti be.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

friss külső-belső gummitak, láncok, pedálok, nagyban gyári árban Javításokat, nikkelezés és zománcolásokat mérnökünk felügyelete alatt készítenek.

LÁNG J. és FIA.
Budapest, József-körút 41. sz.

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC - RAFFIA - RÉZKÉNŐR

szab. Balaton-, Turul- és Vermorál-rendszárú szőlőpermetezők szénbenegézők, hűti és egykezes kénporszórógépek a legelőcsőbb gyártáron beszeresethető

SEONTYÁN PÁL részvénytársaság (Cégfőnök: Turányi Samu) Budapest, IX., Örmög-út 10. sz.

DRÓTKERITÉS

legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ÉS HAMVAI
sodronyfonat és szita drótkészítőháló
Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

VISZKETEKSÉG

rühesség sőtör ellen használja rég bevált és kiváló „ANTISCABIN”, magyar neve: **BORÓKAKENŐCS.**
Kapható minden gyógyszerárban. — Gyártja: Kozmochemia R.-T. Bpest, VII., Dombinszky-u. 4.

Szakorvosai -rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. I. (Rókussal szemben.)

Hungária-drótfonatok
a legolcsóbbak és legtökéletesebbek

Egyedüli gyártója:
Haidekker Sándor
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII. ker., Örmög-út 48/27. szám.
Árjegyzék ingyen és bérmentve!
Rozsásodás ellen kétszer hátrányozott tuskés-sodrony kilója 400 korona.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhető be a „HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.
MUNKÁSCIPŐK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

Legjobban az jár, aki a „VASÁRNAP”-ban hirdet.

Vörösréz pálinkafőző-üstök és vörösréz mosóüstök raktáron mindenféle kivételben
Máthé András rézműtrügyár, Újpest, Károly-utca 11. Nyugatitól B villamossal. Telefon: 140-06.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!

SARKADI RUDOLF
kézműáru r.t., Budapest, IV., Fővám-tér 3.
(Központi vásárcsarnokkal szemben.)

Cégem részvénytársasággá való átalakulásával módunkban áll hetenként változó, az **idény legdivatosabb ujdonságait hozni.** A tömeges — főleg vidéki — érdeklődésre tudatjuk, hogy az alább felsorolt **ősz** cikkünk, úgy mint: **Menyasszonyi kelengyék, sima és brokát selymek, színes női posztók, fekete és színes bársonyok és plüsek, velűrok és női divatszövetek, férfiposztók, télikabát- és angol szövetek, sima és csikos kamgarnok, ceigok, strux- és kordbársonyok megérkeztek!**
Oriási választék különleges fej- és vállkendőkben, állandó nagy raktár vászonban, kanavászban, zefírekben és barchetokban.